

דברי משיח

היתשינ

התוועדות ש"פ ויק"פ, פ' החודש, כ"ז אדר

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

ה' תהא שנת חירות עצמות

קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים

ב-770 – בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם

תיכף ומייד ממ"ש, נאוו!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,

חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל

ותיכף ומייד ממ"ש נראה בעיני בשר

בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –

„לאלתר לגאולה“ ו"הנה זה משיח בא“

ובעגלא דידן יתגלה לעין כל

ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'

ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל

בגאולה האמיתית והשלימה

נאו מייד ממ"ש ממש!

פתח דבר

לקראת ש"ק פ' ויקהל-פקודי – הננו מוציאים לאור "הנחה" ויומן מהתועודות ש"פ ויקהל-פקודי, פ' החודש, כ"ז אדר ה'תשנ"ב – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח – ה'תשנ"ב". בתור הוספה, באו בסוף הקונטרס "פנינים" נבחרים מחלוקת הדולרים לצדקה ביום ראשון, כ"ח אדר ה'תשנ"ב (ה"ד המלא יתפרסם א"ה בכרך השייך לתקופה זו).

*

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות¹ והיומן² – ראה בארוכה ב"פתח דבר" לדברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

*

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"ב-תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנו ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובוהו בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנשי והתמימים: אנא, מי שבידו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשמ"ח-תשנ"ב), שיואיל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומיד ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,

כ"א אדר, ה'תשע"ח (ה' תהא שנת חירות עצמות),
קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ"י.

(1) השיחה הנוכחית נערכה ע"י שילוב ב' הנחות ה"ר"ד" ש"ל ע"י מערכת "פאקס א שיחה", וה"תוכן קצר" ש"ל ע"י "ועד הנחות התמימים", ונוספו בה פרטים מה"השלמות" לשיחה המוגהת ש"ל ע"י "ועד הנחות בלה"ק", וכן פרטים מרשימה פרטית של הר"ה ר' אברהם ש"י מאן (המתפרסמים כאן לראשונה). לשלימות הענינים המבוארים בשיחה, יש לעיין בשיחה המוגהת (סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 366 ואילך).

(2) היומן נערך ע"פ יומן "פאקס א שיחה" וגיליון "בית חיינו" ש"ל בשעתו, ויומן פרטי של הר"ה ר' ש.ו.ה. ש"י (הנדפס בס' "שנת ניסים בבית חיינו").

ר"ד מחלוקת הדולרים

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וואָס דאַרף ער אָפּלאַזן...?", והרים מעט את שתי ידיו הק' באומרו: "ער האָט שוין לאָנג פאַרגעסן אויף זיי מסתמא. זאָל זיין גוטע בשורות".

• לא' שעבר ואמר שהניח היום תפילין בפעם הראשונה בחייו, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ס'זאָל זיין אַ גוטע אָנהויבס, לאָנגע געזונטע יאָרן", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל ההמשך של הנחת התפילין עד מאה ועשרים שנה, חוץ משבת ויום טוב".

• לאשה אחת שעברה ובכתה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זה לא יועיל, רק אמונה וציפי' בביאת המשיח זה יועיל".

• לאשה שאמרה שהיא באה מהעיר יקטרינוסלב ומבקשת ברכה עבור יהודי העיר אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַ ברכה פאַר אַלעמען, כולל איך, וואָס איך קום פון יעקאַטרינאָסלאָו".

• לא' שביקש ברכה למישהו לרפואה שלימה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "די בעסטע זאך מען זאָל זאָגן תהילים. מען דאַרף גיין צום דאָקטאָר בדרך הטבע, אָבער די בעסטע זאך איז זאָגן תהילים און געבן צדקה פאַר אים".

יום ראשון, כ"ח אדר

• לר' כתריאל שי' קסטל נתן דולר נוסף באומרו: "פאַר הצלחה רבה אין צעירי אגודת חב"ד".

הנ"ל הציג אדם בשם גרשון שגולד להורים יהודיים ואח"כ נה' (ר"ל) כומר ("גלח") לשנים רבות, ועכשיו רוצה לחזור לחיק היהדות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הביט בחוזק על פניו של הנ"ל, ושאל: "וואָס איז די מוטער'ס נאָמען? גרשון...?".

אדם הנ"ל: גיטל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לאדם הנ"ל דולר באומרו: "גיטל, יע. וועסט אָפּגעבן אויף צדקה", ודולר נוסף באומרו: "און דאָס – וועט איר האָבן גוטע נייעס, ווי די נאָמען פון אייער מוטער, זאָל זיין גוטע נייעס, צום אַלעם ערשטן – אידישע נייעס, און פאַרגעסן אויף די אַלע זאָכן, און האָבן אריכות ימים ושנים טובות, זאָל זיין אידישע יאָרן און תורה יאָרן. בשורות טובות".

ר' כתריאל קסטל אמר שהנ"ל רוצה גם ברכה לפרנסה, כדי שיוכל לעזוב את הענינים הקודמים ולחזור בתשובה.

(5) = "מה הוא צריך לעזוב...".

(6) = "הוא מזמן כבר שכח מהם מן הסתם. שיהיו בשו"ט".

(7) = "שזו תהי' התחלה טובה, שנים ארוכות ובריאות".

(8) = "ברכה לכולם, כולל אני, שאני בא מיקטרינוסלב".

(9) = "הדבר הכי טוב זה שיאמרו תהילים. צריך ללכת לרופא בדרך הטבע, אבל הדבר הכי טוב הוא לומר תהילים ולתת צדקה בשבילי".

(1) = "בשביל הצלחה רבה בצא"ח".

(2) = "מה שם האמא? גרשון...?".

(3) = "גיטל, כן. תתן לצדקה".

(4) = "זה – יהיו לך בשורות טובות, כפי השם של אמן [גיטל] מלשון גוטע = טובות. המו"ל], שיהיו בשורות טובות, לכל לראש – בשורות יהודיות, ולשכוח מכל ענינים אלו, ושתהי' לך אריכות ימים ושנים טובות, שיהיו שנים יהודיות ושנים של תורה. בשו"ט".

אדמו"ר שליט"א להניף את ידו הק' בחוזק, והקהל שר בשמחה רבה.

בשיחה ד' עורר שוב על נתינת "מעוֹת חִיטִים", ושגם אלו שכבר נתנו יוסיפו בזה, ובמעשה בפועל. אח"כ הזכיר אודות חלוקת המשקה.

אחרי שיחה זו התקיימה חלוקת המשקה. הריל"ג העמיד על השולחן תשעה קנקנים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א מזג מעט מכל קנקן לתוך גביעו ואח"כ מזג בחזרה מהגביע לקנקנים.

בסיום החלוקה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל, וטעם מה"מזונות" ומהמשקה שבגביעו. אח"כ עודד את השירה בידו הימנית הק' בחוזק ובתנועות נמרצות, וחזרו על התנועה הידועה עשר פעמים כשבכל פעם מניף כ"ק אדמו"ר שליט"א את ידו הק' בעוז.

אח"כ פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א

(1) ע"פ א' היומנים חזרו על התנועה כשבע פעמים, וע"פ א' היומנים - 13 פעמים.

לעבר ר' י.כ. והורה לו להתחיל "שיבנה ביהמ"ק" (ר' משה שי' טלישבסקי לא נכח), והקהל המשיך בניגון, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הניף את ידו הימנית הק' בתנועות נמרצות ובשמחה עצומה כשפניו הק' מכווצות [הי' זה מחזה מיוחד, שהזכיר את העידודים המופלאים של ו' תשרי תשמ"ז - באותה תנועה, אלא שכאן הניף רק ביד ימין].

אח"כ התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א "ניעט ניעט ניקאווא", ושוב עודד כמו בניגון הקודם, והקהל המשיך לשיר בשמחה עצומה. בינתיים פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א את הסידור לברכה אחרונה והביט בתוכו, ולפתע הניף את ידו הק' בעוז ובתנועות נמרצות, והשמחה בקעה שחקים, כשכל הקהל רוקד על מקומו בשמחה עצומה למשך זמן מה.

בסיום הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:35 לערך.

בס"ד. התוועדות ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת החודש, כ"ז אדר ה'תש"נ

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[אחרי שבירך כ"ק אדמו"ר שליט"א על היין ניגנו "שיר מזמור לבני קורח"].

א. בפרשת השבוע - פרשת ויקהל-פקודי - מסופר באריכות אודות הקמת המשכן. וזה מתאים בגלוי גם לזמן זה - שבת מברכים ראש חודש ניסן, שהרי הקמת המשכן היתה "בחודש הראשון . . באחד לחודש"¹ - ראש חודש ניסן.

ויש לזה שייכות מיוחדת לזמננו זה, דרא דעקבתא דמשיחא, שכבר "כלו כל הקיצין"², וא"כ בקרוב ממש ותיכף ומיד באה הגאולה, וחוזרים שוב על כל ענינים אלו בהקמת בית המקדש השלישי (הנכלל בהציווי "ועשו³ לי מקדש"⁴), כשם שזה הי' בפעם הראשונה בראש חודש ניסן "בשנה השנית"¹ לצאתם מארץ מצרים, עד"ז בגאולה העתידה כמ"ש⁵ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", ו"בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל"⁶.

וישייכות מיוחדת לשבת זו, שבה קראנו גם פרשת החודש - "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה וגו"⁷, שע"פ פשטות הכתובים בפרשה זו התחילה גאולת מצרים; וכמו כן מובן בנוגע לגאולה העתידה.

ויש לומר יתירה מזה - שזמן הגאולה הוא אפילו קודם לראש חודש ניסן, כמובן מזה שמקשרים את הפלוגתא בין ר' אליעזר ור' יהושע בנוגע לזמן הגאולה העתידה (בניסן או בתשרי) לפלוגתתם בנוגע לזמן בריאת העולם, שלדעת ר' יהושע בניסן נברא העולם וכמו כן בניסן עתידין להגאל, ולר' אליעזר בתשרי נברא העולם וכן בתשרי עתידין להגאל⁸; והרי בריאת העולם היתה (לפני ראש חודש) בכ"ה בחודש שלפני זה (לדעת ר' אליעזר - בכ"ה אלול, ולדעת ר' יהושע - בכ"ה אדר, כמובא בחסידות⁹ מתוספות¹⁰), ועפ"ז יש לומר שכן הוא גם בנוגע ל"בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל" - שהתחלת ענין וזמן זה הוא בכ"ה אדר.

עפ"ז נמצא, שלשבת זו - פרשת ויקהל-פקודי ומברכים החודש ניסן - ישנה גם מעלה מיוחדת, להיותה בתוך ג' ימים מכ"ה אדר.

(1) פרשתנו (פקודי) מ, יז.
 (2) סנהדרין צז, ב.
 (3) תרומה כה, ח.
 (4) רמב"ם ריש הל' בית הבחירה. וראה לקו"ש ח"א ע' 116. חט"ז ע' 298. חכ"א ע' 146.
 (5) מיכה ז, טו.
 (6) ר"ה יא, רע"א. שמו"ר פט"ז, יא.
 (7) בא יב, ב.
 (8) ר"ה שם י, סע"ב ואילך.
 (9) ראה סה"מ ד' פרשיות ח"ב ע' רעה. לקו"ש חט"ז ע' 483. ובכ"מ.
 (10) ד"ה לתקופות - ר"ה ח, א. וראה גם פדר"א רפ"ח (ורד"ל שם). ויק"ר פכ"ט, א. ועוד - נסמן בסה"מ ראש השנה ע' ד הערה 42.

ב. ההוראה מזה בעבודת כאו"א מישראל:

שבת זו מביאה תוספת זירוז וחיוזוק והתעוררות באמונה ובציפי' לביאת משיח צדקנו, שהרי "אחכה לו בכל יום שיבוא"¹¹, ועאכו"כ בזמנים המסוגלים לזה, כמו ביום השבת שקשור עם "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"¹², ובמיוחד בשבת מברכים החודש, שכל ראש חודש (חידוש הלבנה) קשור עם הגאולה העתידה, שהרי ישראל דומיין¹³ (ומוניין¹⁴) ללבנה, ו"הם עתידים להתחדש כמותה"¹⁵.

ובמיוחד שבת מברכים חודש ניסן, ש"בניסן עתידין להגאל", ועד שמצינו בגמרא¹⁶ שהרואה (אפילו בחלום) תיבה שיש בה נ' – נס נעשה לו, ואם יש בה ב' נוניין (כמו ניסן) "ניסי ניסים נעשו לו". ובמיוחד בעמדנו בשנת תש"נ, שהר"ת שלה הוא "תהא שנת ניסים" וניסי ניסים, מתחיל מהנס העיקרי – נס הגאולה האמיתית והשלמה.

ונוסף לזה, שבת זה הוא יום ה"ז"ך בחודש, עם כל הרמזים שבזה¹⁷, ולמחרתו כ"ח בחודש – שסימנו "כח", ובפרט שקביעותו ביום ראשון בשבוע – "יום אחד"¹⁸, "שהי הקב"ה יחיד בעולמו"¹⁹; ואח"כ באים לערב ראש חודש, שנקרא "יום כיפור קטן"²⁰ (בכלל, ובפרט ערב ר"ח ניסן שקשור לגאולה), ומיד לאחריו – ראש חודש ניסן, "ראש חודש של גאולה"²¹.

ג. הלימוד מזה בנוגע לפועל:

יש להתחזק ולהוסיף בכל הפעולות המזרזות את הגאולה: הוספה בלימוד התורה וקיום המצוות בכלל, בריבוי בכמות ובריבוי באיכות, שע"ז זוכים לקיים המצוות "כמצות רצונך"²² לעתיד לבוא, ובמיוחד הוספה במצות הצדקה שמזרזת את הגאולה²³, כמ"ש²⁴ "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה" – הן צדקה בגשמיות (כמו צדקה שביום השבת ע"י נתינת עניני אכילה ושת'י, שזהו שלימות מעשה הצדקה²⁵), ועאכו"כ צדקה ברוחניות, שמזכה גם את זולתו בלימוד התורה וקיום המצוות.

(11) נוסח "אני מאמין" הנדפס בסידורים – ע"פ עיקר הי"ב מ"ג העיקרים (פיה"מ להרמב"ם סנהדרין הקדמה לפרק חלק).
(12) תמיד בסופה.
(13) ראה חדא"ג מהרש"א סוכה כט, א. וראה ד"ה ויאמר לו יהונתן במאמרי אדה"ז תקס"ז ע' מח ואילך. ועם הגהות – אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך.
(14) סוכה שם. ב"ר פ"ו, ג.
(15) נוסח קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).
(16) ראה ברכות נו, רע"א ובפרש"י וחדא"ג מהרש"א.
(17) בהנחה אחרת: ומכ"ה אדר באים לכ"ו אדר, עם כל הרמזים שבזה, ואח"כ לז"ך אדר.
(18) בראשית א, ה.

יומן

• יום שבת קודש פ' ויקהל-פקודי, פ' החודש, כ"ז אדר, מבה"ח ניסן •

להתוועדות ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 1:35.

אחרי שבירך על היין ניגנו "שיר מזמור לבני קורח" כרגיל, ובאמצע השירה הניף כ"ק אדמו"ר שליט"א את ידו השמאלית הק' מספר פעמים לעבר קבוצת האורחים שעמדו לשמאלו על הפירמידה המערבית, וכן עודד את השירה בחוזק בידו הק' לעבר כל הקהל. ההתוועדות היתה היום בקול רם יחסית, ובעיקר שיחה א' וב'.

בשיחה א' דיבר על השייכות המיוחדת של השבת לגאולה – הן מצד פרשת השבוע שבה מסופר על הקמת המשכן, והן מצד פרשת החודש שבאותה פרשה החלה גאולת מצרים, והן מצד שהשבת מברכים את חודש ניסן שיש בו ב' נוניין המרמזות על "ניסי ניסים", ובפרט שכל השנה היא "שנת ניסים" וכו' – שכל ענינים אלו צריכים להביא לתוספת חיזוק באמונה ובציפי' למשיח צדקנו.

לקראת סיום השיחה, כשאיחל שכל הנמצאים כאן יבואו לאה"ק וכו', החל לומר: "בבית המקד[ש]" ואז (תוך כדי תנועת ראשו הק') חזר ואמר: "בבית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים של נשיא דורנו". בהמשך לזה, כשאמר "ונשיא דורנו בראשנו", חזר על תיבת "בראשנו" ג"פ.

אחרי שיחה זו ניגנו "אימתי קאתי מר", ובאמצע השירה החל כ"ק אדמו"ר שליט"א להניף בידו השמאלית הק' בתנועות חזקות. לקראת סיום השירה החל להניף את ידו הימנית הק' בתנועות סיבוביות ובשמחה רבה, והקהל הגביר את השמחה ביתר שאת. השירה נמשכה ריבוי זמן.

בשיחה ב' ביאר את שיעור הרמב"ם היומי בסיום הלכות כלאים והתחלת הלכות מתנות עניים – בעבודת ה'.

אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמח, ושוב עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א. באמצע הורה לכו"כ לומר "לחיים", ביניהם לאדמו"ר מזאבליטוב.

באמצע חיך הרבה לעבר ילדה (מאנגלי') שישבה למטה בספסלים עם אבי', והניף לעברם בידו הק' (בעיקר לילדה), וכן הי' כו"כ פעמים במשך ההתוועדות.

בשיחה ג' ביאר את ההוראה מתרומת הדשן, ועורר על נתינת "מעות חיטים" בעמדנו בתוך שלושים יום לפני חג הפסח.

כשהזכיר את דישון המזבח, אמר: "הקטרת – דישון המזבח". בסיום השיחה התבטא באומר: "משיח צדקנו בראשנו ונשיא דורנו בראשנו".

אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמחה (שעל המילים "עך דו"). כ"ק אדמו"ר שליט"א הביט על ילד הקטן מהאחים שארף שיחיו שאמר "לחיים", ולאחר ששתה הרים את המפית ונטל חתיכת "מזונות" ונתן לו. מיד אח"כ החל כ"ק

ולכן, כאן הזמן המתאים להזכיר אודות אלו שהכינו קנקני משקה "המשמח"¹⁴⁰ עבור התוועדיות ומסיבות בקשר לעניני תורה ומצוות – שיעלו מלמטה למעלה ויכריזו אודות הפעולות שעושים, ויזמינו את הקהל להשתתף, כדי שמהם יראו וכן יעשו כולם ביחד, להוסיף בהתוועדיות דוגמתן.

ובמיוחד בשבת זו, פרשת "ויקהל משה", שמקהילים קהילות ומדברים בפניהם ענינים של תורה (כמדובר כמה פעמים), וע"י ההחלטה טובה בזה זוכים מיד לשכר של "קהל גדול ישובו הנה"¹⁴¹, תיכף ומיד ממש.

ועוד והוא העיקר – גאולה העתידה תיכף ומיד ממש, ועוד לפני תפילת המנחה וקריאת התורה שבה בפרשת ויקרא, פרשת הקרבנות, זוכים להקרבת הקרבנות בפועל, "תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם"¹⁴². ומתחיל מהקרבנות השייכים לזמן המנחה, ובפרט ע"פ פירוש אדמ"ר הזקן בתו"א¹⁴³ שכל הקרבנות נקראים בשם מנחה, וכמרומו גם בתיבת "מנחה", שיש בה אותיות מ"ן (מיין נוקביז). שזהו הותכן דכללות ענין הקרבנות; ויש לקשר זה עם קריאת התורה במנחה בפרשת ויקרא, "אדם כי יקריב מכם"¹⁴⁴ – הקרבת כל אחד מישראל אל ה'¹⁴⁵.

ובפרט שתפילת מנחה (ועאכו"כ מנחת שבת) קשורה עם אליהו הנביא (שנענה בתפילת המנחה¹⁴⁶), שהוא מבשר כל עניני טוב, ומבשר הגאולה האמיתית והשלימה¹⁴⁷.

ומנחת שבת באים ל"סעודתא דדוד מלכא משיחא"¹⁴⁸ במוצאי שבת, והגאולה בפשטות תיכף ומיד ממש. ואז יהי' דוד המלך ו"משה ואהרן עמהם", נשמות בגופים בלא הפסק, "והיו עיניך ראות את מוריד"¹⁴⁹, ובשמחה ובטוב לבב.

[אחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלווי"צ ז"ל. אח"כ הורה לנגן "שיבנה בית המקדש". אח"כ התחיל לנגן "ניעט ניעט ניקאווא". אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:35 לערך].

כולל ובמיוחד – העבודה והפצת המעיינות חוצה, שע"ז זוכים ל"קאתי מר דא מלכא משיחא", כהבטחת מלך המשיח למורנו הבעש"ט²⁶.

החל מה"חוצה" שבאדם עצמו, שמוריד את כל הענינים מהמוחין למדות, וממחשבה לדיבור ומדיבור למעשה, וכמו כן בלימודו עם עצמו לומד גם את המסקנא בנוגע למעשה בפועל, "לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא"²⁷ (שזהו "חוצה" לגבי הלימוד שלשם לימוד), ואח"כ ממשיך גם ב"חוצה" שבזולתו, ועד לחוצה כפשוטו – חוצה שאין חוצה ממנו, שמכשירים את כל העולם כולו שיהי' דירה לו ית' בתחוננים, כפי שיהי' בשלימות לעתיד לבוא²⁸, שהרי אז יהי' בית המקדש השלישי ד"כוננו ידיך"²⁹.

כולל ע"י התחלת הפעולה בזה בהתוועדות חסידית זו, שמדברים בה עניני חסידות ו"מסביב" ("ארום") לחסידות, ודיבור המביא להחלטות טובות בפועל בהפצת המעיינות חוצה. וע"י הריבוי בכל זה, תבוא הגאולה באופן דריבוי [היינו שיהי' מיעוט בזמן ההכנה לגאולה – בגלות, ועד שלא נשאר אלא רגע בלבד, ותיכף ומיד ממש – לא עיכבן כהרף עין"³⁰ – באה הגאולה האמיתית והשלימה].

ד. ויהי רצון, שתיכף ומיד תבוא הגאולה, ובפרט ע"י קבלת החלטות טובות בכל ה"נל", וקיומן במעשה בפועל, ושכאו"א יוסיף בכל ה"נל" בכמות ובאיכות, בגשמיות וברוחניות.

ועי"ז זוכים גם ל"ויקהל" ול"פקודי": "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל"³¹, "ואתם תלוקטו"³² באופן דקהל אחד, האנשים נשים וטף, כולל גם כל זרעם וזרע זרעם עד סוף כל הדורות, וגם³³ כל הדורות שלפני זה³⁴ עד לאדם הראשון; ו"פקודי" – מגין העשירי³⁵, שבו מונים את כל בני ישראל (משא"כ במנינים שבנ"ך (בימי עזרא)³⁶ לא היו כל בני ישראל, אחרי גלות עשרת השבטים וכו')³⁷.

ונעשה גם חיבור שני ההפכים יחד, ע"ד ש"ויקהל פקודי" הם ב' הפכים ובכל זאת נעשים לפרשה אחת, שהרי "ויקהל" מדגיש שנעשו למציאות אחת של קהל אחד, ואילו פקודי (מגין כל אחד בפני עצמו) מדגיש המעלה שבכל פרט, שהוא דבר קבוע³⁸ ודבר

26) ראה אנה"ק הידועה דהבעש"ט – נרפסה בכש"ט (הוצאת קה"ת) בתחילתו.
27) יומא כו, א. ובכ"מ.
28) בהנחה אחרת: להכין את העולם לגילויים ולעתיד לבוא ("צוגרייטן די וועלט פאר די גילויים פון לעתיד לבוא"), שאז תהי' השלימות בדירה בתחוננים.
29) בשלח טו, יז ובפרש"י.
30) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.
31) ריש פרשתנו (ויקהל לה, א).
32) ישע"י כז, יב. וראה פרש"י נצבים ל, ג.
33) בהנחה אחרת: ועד"ז בדורנו שכולל כל כו'.
34) בהנחה אחרת: וכולל גם הצדיקים שהיו בדורות שלפני זה.
35) תנחומא תשא ט. במדב"ר פ"ב, יא. ובכ"מ.
36) ראה עזרא ב, ב ואילך.
37) בהנחה אחרת מובא ענין זה לקמן בנוגע לזה שבגאולה תהי' ה"הקהל" דכל בני ישראל. ושם: כל הי"ב שבטים, ולא רק ב' שבטים כבבית שני.
38) ראה לתוכות טו, א. ובתו"א, ב ובתו"א אלא שם. וראה עט סופר (להרא"ו סופר) על סוגיות הש"ס כלל קבוע. וש"נ.

140) ס' שופטים ט, יג.
141) ירמי' לא, ז.
142) נוסח תפלת מוסף.
143) וישלח כה, ג ואילך. ובכ"מ.
144) ויקרא א, ב.
145) ראה לקו"ת ויקרא ב, ב ואילך. סה"מ ויקרא ע' כד ואילך, ובהנסמן שם הערה 7. שם ע' לו, ובהנסמן שם הערה 6.
146) ברכות ו, ב.
147) ראה פרש"י בחוקתי כו, מב. תיב"ע וארא ו, יח. יל"ש ר"פ פינחס. עירובין מג, ב ובתו"א דלא אחא. רמב"ם הל' מלכים פ"ב ה"ב.
148) ראה סידור האריז"ל כוונת הבדלה ומו"ש. פע"ח שער (יח) השבת ספכ"ד. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 489 הערה ד"ה מוצאי שבת־קודש.
149) ישע"י ל, כ.

חשוב³⁹ ודבר שבמניין⁴⁰ שאינו בטל. והיינו, שלא שוכחים על אף יהודי – שזהו החידוש בגאולה⁴¹, שאז יהי' ה"הקהל" דכל בני ישראל, ע"ד "ויקהל משה" שאז היו כל שישים ריבוא בני ישראל.

ועי"ז נעשה "אלה פקודי המשכן משכן גו"⁴² – "שני פעמים, רמז למשכן שנתמשכן בשני חורבנין כו"⁴³, יחד עם המשכן שעשה משה (שמעשה ידי משה נצחיים⁴⁴), ועוד ועיקר – בית המקדש השלישי, "מקדש אדני-כוננו ידיך"²⁹.

וכל אחד מישראל נכנס אל בית המקדש, כמו שהי' אצל משה רבינו (וכן הוא במשה שבכאור"א⁴⁵, הפועל במחשבה דיבור ומעשה של כל אחד, עד ש"יראה מילתא זוטרתא היא"⁴⁶ לגבי בחי' משה שבכל אחד⁴⁵, כמובן בפשטות מההמשך ד"מה ה' אלקיך שואל מעמך"⁴⁷ – שמדובר על ענינים דמחשבה דיבור ומעשה), שאף שבתחילה "לא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן"⁴⁸, עשה הקב"ה אח"כ "שביל" בתוך הענן⁴⁹ ונכנס בתוכו גם כאשר הענן שוכן עליו, ונעשה "ויקרא אל משה גו"⁵⁰.

ואז יבואו כל אלו הנמצאים כאן בבית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים דנשיא דורנו, עם שאר הבתי כנסיות ובתי מדרשות⁵¹, ועם הסיפורים והחומשים, ועאכו"כ הספרי-תורה (ובמילא יהיו זקוקים גם לבימות וכו') – לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש, לבית המקדש השלישי, ולקודש הקדשים.

"הקיצו ורננו שוכני עפר"⁵², ו"משה ואהרן עמהם"⁵³, ונשיא דורנו בראשנו, שהרי (כדאיתא בזהר⁵⁴) בתחיית המתים גדולי עולם קמים מיד, ועאכו"כ הנשיאים. ו"בנעריו ובזקניו... בבנינו ובבנותינו"⁵⁵, והעיקר – תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "אימתי קאתי מר"].

לימי הפורים, שהתחלתם "בשלושה עשר יום בו"¹³³ שאז "נקהלו היהודים"¹³⁴, ו"מיסמך גאולה לגאולה"¹³⁵ – גאולת פורים לגאולת פסח, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר", ומשיח צדקנו בראשנו ונשיא דורנו בראשנו, ובפרט ששמו יוסף – "יוסף ה' לי בן אחר"¹³⁶ (הבירור ד"אחר" לעשות ממנו "בן"¹³⁷), ויצחק – מתוך צחוק ושמחה ותענוג.

ועוד והוא העיקר – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמח (שעל המילים "עך דו").]

– שיחה ד' –

יב. יש לסיים בענין שהזמן גרמא בנוגע לפועל:

בעמדנו בשבת מברכים חודש ניסן, יש לעורר שוב על הוספה מיוחדת במצות הצדקה, ובמיוחד בנתינת "מעות חיטים", שהרי "שלושים יום קודם החג דורשין בהלכות החג"¹¹² ומתחילות הכנות להחג; ובפרט שמראש חודש ניסן (שבועיים קודם החג) גם לדעת ר' שמעון בן גמליאל צריך להכין את כל עניני החג¹¹².

וגם אלו שנתנו כבר "מעות חיטים" (גם בנוסף על מה שקבע הגבאי צדקה), הרי כיון שבינתיים ניתוסף בברכות ה' אליהם (כולל הברכות בשבת מברכים זה – ששה לשונות של גאולה וכאור"א מהם כפול, ובפרט שקראו בתורה ב' פרשיות שאז יש נתינת כח כפולה), ממילא גדל יותר הישג יד הנותן, וצריך להוסיף גם בנתינת הצדקה.

וכמו כן בהמשך לימי הפורים – ובפרט בעמדנו בשבת מברכים חודש ניסן, ופרשת ויקהל-פקודי, ופרשת החודש – יש לעורר אודות עריכת התועדויות, וקבלת החלטות טובות.

יג. ויהי רצון, שע"י קבלת ההחלטות טובות בזה, הקב"ה מצרפן למעשה¹³⁸, מצרף גם מלשון מזכך, כולל הפירוש¹³⁹ שמצרף ומזמין את המחשבה שתהי' לה אפשרות לבוא גם לידי מעשה בפועל (שזהו עי"ז שהיא בתוקף ובוודאות): החלטות טובות בנוגע ל"מעות חיטים", והחלטות טובות בנוגע לכל הענינים האמורים לעיל, והחלטות טובות שכבר "כלו כל הקיצין", ומשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד ממש.

(132) מח, לא. ראה ב"ב קכב, א. וראה בארוכה (136) ויצא ל, כד.
 לקו"ש (חל"ח) פינחס תנש"א. וש"ג. (137) ראה אוה"ת עה"פ (ויצא רכ, א). סה"מ תרח"ץ ע' ל. ועוד.
 (133) אסתר ט, א.
 (134) שם, ב.
 (135) מגילה ו, סע"ב.
 (136) ויצא ל, כד.
 (137) ראה אוה"ת עה"פ (ויצא רכ, א). סה"מ תרח"ץ ע' ל. ועוד.
 (138) קידושין מ, א.
 (139) סה"מ תש"ב ע' 87.

(39) ראה רמב"ם הל' מאכלות אסורות פט"ז ה"א ואילך. שו"ע יו"ד סק"י ס"א.
 (40) ביצה ג, ב. וש"נ. רמ"א יו"ד שם. שו"ע אדה"ז או"ח סתמ"ז ס"כ. וראה לקו"ש ח"י"ח ע' 25.
 (41) ראה לקו"ש ח"י"א ע' 1 ואילך. ועוד.
 (42) פרשתנו (פקודי) לח, כא.
 (43) פרש"י עה"פ.
 (44) סוטה ט, סע"א. תרבי"ר פ"ח.
 (45) ראה תניא רפמ"ב.
 (46) ברכות לג, ב. מגילה כה, א.
 (47) עקב י, יב.
 (48) פרשתנו (פקודי) מ, לה.
 (49) יומא ד, ב. פרש"י ס"פ משפטים (כד, יח).
 (50) ויקרא א, א.
 (51) ראה מגילה כט, א. וראה בארוכה קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל ס"ג (סה"ש תשנ"ב ח"ב ס"ע 466) ואילך.
 (52) ישע"י כו, יט.
 (53) ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד – פסחים קיד, סע"ב.
 (54) ח"א קמ, א.
 (55) בא י, ט.

– שיחה ב' –

ה. כרגיל לקשר לשיעור היומי ברמב"ם. ובהקדמה – שלימוד שיעור יומי ברמב"ם ג' פרקים ליום⁵⁶ הוא (לא רק אצל שלושה מישראל, או שלוש קהילות בישראל, אלא) מנהג שנתפשט בתפוצות ישראל⁵⁷.

בשיעור היומי ברמב"ם מסיימים את הלכות כלאים, ומתחילים ללמוד הלכות מתנות עניים – אודות מצות פאה.

ויש לבאר הקשר והשייכות דמצות פאה עם המבואר לעיל אודות הפעולות טובות בקשר עם הגאולה האמיתית והשלימה הבאה תיכף ומיד ממש, שמצד אחד "פאה" בגימטריא "אלקים" (כדאיתא בספרים⁵⁸), ששם אלקים שייך לזמן הגלות, שהרי בזמן הגלות לא אומרים את שם הוי' המפורש כפי שהיו אומרים אותו בבית המקדש [ועוד לפני זה – "משמת שמעון הצדיק פסקו הכהנים מלברך בשם המפורש אפילו במקדש"⁵⁹; ואפילו לפני זה לא היו אומרים את השם בגלוי, אלא היו מבליעים אותו⁶⁰, משא"כ לעתיד לבוא תהי' אמירת השם בגלוי], אבל לאיך קיום מצות פאה בפועל קשור עם זמן הגאולה העתידה, שאז יחזרו לקיים את כל המצוות התלויות בארץ, כולל מצות פאה (שאינה נוהגת מן התורה אלא בארץ ישראל⁶¹, כמפורש בכתוב⁶² "ובקורכם את קציר ארצכם").

וע"י העבודה בגלות (ששרשה מדינים דשם אלקים) – מגלים בגלות גופא שהיא קשורה עם שם אלקים, המורה על "בעל היכולת ובעל הכחות כולם"⁶³.

ו. וזה בא בהמשך לסיום הלכות כלאים, שם כתב הרמב"ם⁶⁴: "כהנים שלבשו בגדי כהונה שלא בשעת עבודה אפילו במקדש לוקין, מפני האבנט שהוא כלאים, ולא הותרו בו אלא בשעת עבודה שהיא מצות עשה כציצית".

ולכאורה צריך ביאור, מפני מה נדחה האיסור של כלאים בבגדי כהונה, ובהם גופא – מביא כאן הרמב"ם דוקא את הכלאים שהי' באבנט, שהוא אחד מהבגדים הן של כהן גדול והן של כהן הדיוט, ועד שלדעת רוב הפוסקים העובד מחוסר בגד חייב מיתה⁶⁵. ולכאורה, הרי האבנט הוא ענין כללי ועיקרי בעבודת ה', כדאיתא בגמרא⁶⁶ שחגירת האבנט יש בה משום "הכון לקראת אלקיך ישראל"⁶⁷, ואם זה נאמר על כל תפילה ביום

ועי"ז זוכים ל"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", וכמבואר בחסידות¹¹⁶ ש"נפלאות" היינו נ' פלאות. ושייכות מיוחדת לשנה זו, שנת החמישים (תש"נ), שזהו יובל שנים, ובקרום ממש עתיד היובל (שפסק) להתחיל שוב, כשיהיו "כל יושבי עלי"¹¹⁷ (שזוהי השייכות דיובל ל"ויקהל").

ובמיוחד שכבר עומדים בסיום תקופת החורף, אחרי שעבר חודש כסלו, כולל ימי החנוכה והוראתם שצריך להיות "מוסיף והולך"¹¹⁸ מיום ליום, וסיומם ב"זאת חנוכה" הוא בחודש טבת שבו "הגוף נהנה מן הגוף"¹¹⁹; ולאחרי זה חודש שבט (כולל ובמיוחד יו"ד שבט), שבט מלשון שֶבֶט¹²⁰, שקאי על משיח צדקנו כמ"ש¹²¹ "וקם שבט מישראל"; ואח"כ שבת מברכים אדר, וחודש אדר עצמו שבו "מרבין בשמחה"¹²², ובו גופא – אחרי ימי הפורים (פורים ושושן פורים), ואחרי יום השבת שלאחריהם, שבו מתעלים כל עניני השבוע שלפניו, ואחרי כל ההתועדויות בקשר לימי הפורים בימים שלאחריהם; ובודאי ימשיכו בזה גם להבא (כמדובר בהתועדויות הקודמת¹²³), דשמחה פורצת את כל הגדרים¹²⁴ ומדידות והגבלות של הגלות.

ועד שבחודש אדר גופא כבר עברו כ"ו ימים, בגימטריא שם הוי', ונמצאים אנו ביום הכ"ז בחודש – ד"ך אדר, ובשבת מברכים החודש ניסן – עם כל הששה לשונות של ברכה, כנגד ששה חדשי החורף וששה חדשי הקיץ¹²⁵; וכללות השנה היא "שנת ניסים".

ודבר ברור הוא, שבעמדנו בז"ך אדר – הרי זה במעמד ומצב של תכלית הזיכור והבירור, שזה קשור עם העבודה בגאולה העתידה, כמ"ש "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים"¹²⁶, "והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע"¹²⁷, שזה קאי על כל חסיד וכל החסידים, וממילא – גם על כל יהודי וכל בני ישראל, ובפרט ע"י התעסקותם בהפצת המעיינות דפנימיות התורה חוצה ("בהאי חיבורא דילך כו"¹²⁸).

וכל ענינים אלו באופן גלוי, ועד ש"מראה באצבעו ואומר זה"¹²⁹, וב"פ זה" בענין הגאולה¹³⁰; וכמ"ש¹³¹ "זה יתנו", כמו שקראנו בשבת שעברה (ובפרשת שקלים), כולל גם הפירוש ש"זה" בגימטריא י"ב, כנגד י"ב השבטים, ולעתיד לבוא מיתוסף גם "שער לוי אחד" (כמבואר ביחזקאל¹³²), שבט הי"ג, בגימטריא "אחד". [ובזה נרמז גם הקשר

116) ראה אוה"ת ני"ך עה"פ שבהערה 5 (ע' תפז).
 117) ראה זח"א רסא, ב.
 118) ראה ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י ה"ח.
 119) שבת כא, ב.
 120) ראה גם שיחת ש"פ בשלח שנה זו ס"ו.
 121) בלק כד, יז. ראה רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"א.
 122) תענית כט, א.
 123) שיחת ש"פ תצוה ס"ט.
 124) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.
 125) ראה גם שיחות שנה זו: ש"פ שמות ס"ג; ש"פ משפטים ס"ו. ובכ"מ.
 126) דניאל יב, י.
 127) שם, ג.
 128) זח"ג קכד, ב (ברע"מ). הובא ונתבאר באגה"ק רסכ"ו.
 129) ראה תענית בסופה. שמו"ר פכ"ג, יד.
 130) ישעי' כה, ט. תענית שם.
 131) תשא ל, יג.
 132) רמב"ם הל' מתנות עניים פ"א הי"ד.
 56) ראה לקו"ש חכ"ז ע' 229 ואילך. ובכ"מ.
 57) ראה רמב"ם הל' ממרים פ"א ה"ב.
 58) שער המצוות וטעמי המצוות פ' קדושים. ועוד.
 59) ראה אוה"ת קדושים (הוספות) ע' שכג. אמור (כרך ב) ע' תקפח. דרושי ר"ה ע' אישז.
 60) רמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ד.
 61) רמב"ם הל' נשיאת כפים פ"ד ה"י.
 62) עמוס ד, יב.
 63) רמב"ם הל' מתנות עניים פ"א הי"ד.
 64) קדושים יט, ט. אמור כג, כב.
 65) תוש"ע (ודאדה"י) או"ח סו"ט ה.
 66) פ"י הל"ב.
 67) רמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ד.
 68) שבת י, רע"א.
 69) עמוס ד, יב.

חול, עאכו"כ כשמדובר בכהן שעומד לעבוד עבודתו בבית המקדש, וא"כ איך יתכן שדוקא בבגד זה, שהוא "הכון" להעבודה ד"כמצות רצונך", נדחה איסור כלאים!?

ועד שחומר איסור כלאים מוצאים בבגד זה עצמו, כפסק הרמב"ם שאם חגר האבנט שלא בשעת עבודה, אע"פ שנמצא בבית המקדש, הרי הוא עובר על איסור כלאים. כלומר, אע"פ שרגע לפני זה עבד עבודה, ורגע לאחר זה חוזר שוב לעבוד עבודתו בבית המקדש, הרי ברגע זה שאינו בשעת העבודה הוא עובר על איסור כלאים!

ואף ש"הותרו בו", הרי זה גופא מדגיש שזהו בעצם אסור, וא"כ מדוע מלכתחילה נקבע שיהי' באופן כזה?

ומ"ש הרמב"ם "שהיא מצות עשה כציצית", הרי זה רק מעביר את השאלה על ציצית: היתכן שדוקא במצות ציצית נדחה האיסור של כלאים, והרי מצות ציצית היא מצוה הכי כללית ועיקרית, ושקולה כנגד כל המצוות, וכפי שמביא רש"י בפירושו (מהמדרש⁶⁸, אבל ע"פ פשוטו של מקרא) עה"פ⁶⁹ "זוכרתם את כל מצוות ה'" – "שמנין גימטריא של ציצית שש מאות, ושמונה חוטים וחמישה קשרים הרי תרי"ג", היינו שאין צורך להתבוננות מעמיקה כדי לדעת שציצית שקולה כנגד כל המצוות, אלא מספיק שהוא שומע את המילה ("אז ער דעהערט דעם וואַרט") "ציצית", ומביט ("גיט אַ קוק") על הציצית, וראה מיד (גם במבט שטחי) את החוטים והקשרים, וידוע שהם עולים יחד למנין תרי"ג. [ובפרט ע"פ המבואר בלקו"ת⁷⁰ עה"פ דקאי על מצוות הוי', היינו המצוות כפי שהן אצל מצוה המצוות].

ועד כדי כך, שבזה מסיים הרמב"ם את הלכות כלאים שלו; אע"פ שדרכו של הרמב"ם לסיים בדבר טוב⁷¹, הרי כאן הוא מסיים בענין זה שדוחים את איסור כלאים!

ובמיוחד ע"פ דברי הרמב"ם⁷² ש"רוב דיני התורה אינן אלא לתקן הדעות וליישר כל המעשים", וא"כ, מהו הלימוד וההוראה מהלכה זו ב"לתקן הדעות" (נוסף לשאלה בזה ע"פ נגלה)?

ז. ויובן זה בהקדם ביאור השייכות דסיום הלכות כלאים עם התחלת ההלכות שלאחרי זה – מתנות עניים, אודות מצות פאה: "הקוצר את שדהו לא יקצור את כל השדה כולה, אלא יניח מעט קמה לעניים. . . וזה שמניח הוא הנקרא פאה".

ובהקדים התוכן דמצות פאה ע"פ פנימיות הענינים:

ח"ב ע' 936-7; התועדויות ח"ב ס"ע 638-9; ש"פ מקץ (שיחות קודש שם ע' 1015 ואילך; התועדויות שם ס"ע 699 ואילך). שיחת ש"פ יתרו שנה זו ס"א. ועוד.
72) סוף הלי' תמורה.

68) לקח טוב (פס"ז) עה"פ.
69) שלח טו, לט.
70) שלח מו, א.

71) ראה שיחות תשד"מ: י"ט כסלו (שיחות קודש

הדשן מורה על התעסקות בענינים בלתי רצויים שאי אפשר לבררם (ע"ד דחיית האפר (הפסולת) הנשאר מהקרבות שאי אפשר לברר), שצריכים להסירם ולהוציאם מחוץ למחנה (אלא שצריך להיות ב"מקום¹⁰¹ טהור"¹⁰³). ולכן צריך להיות בזה זהירות יתירה, כיון שיכול להיות חוזר וניעור.

[ולהעיר על השקלא וטריא בגדר העבודה דהרמת והוצאת הדשן¹⁰⁴, אם זה שייך ל(סיום) העבודה של יום האתמול (ע"ד האברים ופדרים שנקטרים ומתאכלים על המזבח כל הלילה¹⁰⁵), או שהיא העבודה הראשונה ביום זה עצמו¹⁰⁶; אבל לעתיד לבוא לא תהי' התחלת העבודה עם דישון המזבח, אלא עם תמיד של שחר (כי אז לא תהי' העבודה בדחיית הרע, אלא העבודה בטוב וקדושה עצמו).]

ולהעיר גם מהשקלא וטריא¹⁰⁷ בנוגע לכניסת משה לאוהל מועד (לא רק ללמוד תורה מפי הגבורה, אלא גם) בשייכות לעבודה – החל משבעת ימי המילואים שבהם שימש בחלוק לבן (כנ"ל ס"ט), ועד שמצינו ש"נשתמש בכהונה גדולה מ' שנה"¹⁰⁸, ולא עוד, אלא שגם בנוגע להציווי "דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת אל הקודש גו"¹⁰⁹ דרשו חז"ל¹¹⁰ "אחיך באל יבוא ואין משה בכל יבוא". ולהעיר שגם בנוגע לאהרן איתא במדרש¹¹¹ "בכל שעה שהוא רוצה ליכנס יכנס רק שיכנס כסדר הזה" ("בזאת יבוא אהרן אל הקודש וגו'"), ובמילא כן נעשה גם אצל משה].

יא. בהמשך להמדובר ברמב"ם הלכות מתנות עניים – כאן המקום להזכיר עוד הפעם אודות הוספה בנתינת הצדקה בכלל, כולל ובמיוחד בענין שהזמן גרמא – "מצות חיטים" בקשר לימי הפסח הממששים ובאים.

ובנוגע לפועל: בעמדנו שלושים יום לפני חג הפסח¹¹², צריך לדאוג לשלכל אחד מישראל יהיו כל צרכי החג בשלימות, ובאופן¹¹³ "ד"רצוא ושוב" – כמדובר בארוכה בהתועדות שלפני זה¹¹⁴ שלא יחכה עד שגבאי הצדקה יגיעו אליו, אלא רץ בעצמו ומחפש ושואל ומברר למי צריכים לעזור ומספק לו את כל צרכיו, ובמקום של ספק "ספיקא לחומרא"¹¹⁵.

103) ראה סידור (עם דא"ח) ל, ג ואילך. ספר הליקוטים – דא"ח צ"צ ערך תרומת הדשן (ע' שלט ואילך). וש"נ.

104) ראה גם שיחת כ' מרחשון תשמ"ה (שיחות קודש ח"א ע' 599; התועדויות ח"א ע' 608).

105) מגילה כ, ב (במשנה). מנחות כו, ב. תמורה יד, א.

106) ראה יומא כו, ב. וש"נ. תוד"ה איכה שם. תוד"ה אביי – שם לג, א.

107) ראה לקו"ש ח"ב ע' 28 ואילך. וש"נ.

108) תוד"ה במה – ע"ז לד, א.

109) אחרי טז, ב.

110) תרי"כ עה"פ.

111) ויק"ר פכ"א, ז. וראה רד"ל שם. וראה שמו"ר פל"ח, ח ובמפרשים שם. ובכ"מ.

112) ראה פסחים ו, סע"א. וש"נ.

113) בהנחה אחרת מובא ענין זה לקמן סי"ב.

114) שיחת ש"פ כי תשא ס"ג.

115) ראה ביצה ג, ב.

יש לומר בדרך אפשר, שזהו גם הטעם על זה שדוקא האבנט הי' הן בכהן גדול והן בכהן הדיוט (כנ"ל ס"ו), ולא כבגדים אחרים שאינם שוים – כי הוא ענין הכי כללי שבו מבררים גם את ענין הכלאים.

ט. והעיקר, שתיכף ומיד באה הגאולה, שאז תהי' העלי' דשם הוי', ועי"ז – גם העלי' דשם אלקים, "והי' אור הלבנה כאור החמה וגו'"⁹⁴.

וכידוע⁹⁵ בענין "הוי' הוא האלקים" שאומרים ז' פעמים ביום הכיפורים – שזהו דרגא למעלה מדרגא, היינו שנעשית עלי' בשם הוי', שלגבי שם הוי' שלמעלה הימנו הוא בדוגמת שם אלקים, ובמילא נעשית גם עלי' בשם אלקים כו', וכן הלאה. [ולהעיר שכל העליות ב"הוי' הוא האלקים" הם מאותו הסוג, והראי' מהג' פעמים ד"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" שהם ענין אחד, וכנגד הג' ענינים⁹⁶ ד"שם", "כבוד" ו"מלכותו"].

ויהי רצון שכל ענינים אלו יהיו בפועל, ובפרט אחרי שקראנו בתורה אודות הקמת המשכן. ואז יהיו "משה ואהרן עמהם"⁹⁷ (ולהעיר שמה ששימש בחלוק לבן⁹⁸, ויש אומרים ששימש בח' בגדי כהונה דכהן גדול⁹⁹).

ועי' העבודה ד"הכון לקראת אלקיך ישראל", עוד ביום השבת זה – באה תיכף ומיד הגאולה, ולכל בני ישראל – "בנערינו ובזקנינו . . . בכנינו ובכנותינו".

[אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמח].

– שיחה ג' –

י. בהמשך להמדובר אודות האבנט שדוחה איסור כלאים, יש להעיר ולהוסיף שישנם ענינים שבהם צריכים לדחות את האיסור לגמרי, ולא להפוך את האיסור עצמו לענין של מצוה וקדושה (כמו אבנט שעשוי מכלאים), ע"ד שמצינו¹⁰⁰ שצריכה להיות זהירות מיוחדת בבעל תשובה כיון שסורו רע.

ועד"ז מצינו בעבודות שבבית המקדש – במצות הרמת והוצאת הדשן שבכל יום שאינה בבגדי כהונה, אלא צריך להיות "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים"¹⁰¹, "מדו בד ומכנסי בד"¹⁰², וא"כ בפשטות גם האבנט לא הי' מכלאים, כיון שהרמת (והוצאת

ובכ"מ. וראה לקו"ש שבהערה 107 (ע' 28). וש"נ.

94) ישעי' ל, כו. 95) ראה סה"מ עשי"ת יוהכ"פ ס"ע קמה"ו. שם ע' קצח. ועוד. 31.

96) ראה סה"מ סוכות שמח"ת ריש ע' רצג, ובהנסמן שם הערה 6. 100) לקו"ת ואתחנן ט, ד. 101) צו ו, ד.

97) ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד – פסחים קיד, סע"ב. 102) שם ג. וראה רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ב ה"י. וראה לקו"ש (חל"ז) צו תנש"א סוס"ב.

98) תענית יא, סע"ב. ע"ז לד, א. פרש"י צו ה, כח.

בלתי מוגה

כנ"ל, "פאה" בגימטריא (שם) "אלקים". וביאור השייכות ביניהם: אלקים הוא שורש הדין וגבורה וצמצום⁷³, ומורה על העלם והסתר של העולם, שממנו משתלשל ענין העניות (מש"א"כ שם הוי' הוא בחי' חסד והתפשטות, שממנו משתלשל ענין העשירות וההרחבה). וזהו תוכן הענין ד(הלכות) מתנות עניים, ובפרט מצות פאה (ההתחלה דהלכות מתנות עניים) – הפעולה וההשפעה גם בעניים, שם אלקים, היינו גילוי מעלת שם אלקים.

והביאור בפרטיות יותר: דוקא ע"י הצמצום דשם אלקים אפשר לקבל אור גדול יותר, כמ"ש⁷⁴ "כי שמש ומגן ה' אלקים", היינו שאמנם שם אלקים הוא מגן ונרתיק שמכסה על האור, אבל דוקא עי"ז אפשר לקבל את אור השמש, ואת הגילוי של שם הוי' בעולם. ולפי זה נמצא ששם אלקים אינו ענין בפני עצמו, אלא טפל ובטל לשם הוי' (כמו מגן השמש שהוא טפל להשמש), וכל ענינו הוא שעל ידו יכולים לקבל את הגילוי של שם הוי'⁷⁵.

וישנו אופן נעלה יותר בשם אלקים, כפי שהוא שם קדוש בפני עצמו, והוא מהשבעה שמות שאינם נמחקים⁷⁶, וביניהם גופא הוא מהשמות העיקריים, ועד שהשמות הוי' ואלקים הם בדוגמת אור וכלי, פנימיות וחיצוניות⁷⁶.

ויש לומר, שהתוכן דמצות פאה הוא – נוסף על הגילוי במעלת שם אלקים שהוא מגלה את שם הוי' – גם גילוי המעלה דשם אלקים עצמו, כשם קדוש בפני עצמו, והיינו שמגלה ("ער גיט ארויס") ענין שלמעלה משם הוי'.

ועפ"ז אפשר לבאר ב' הגירסאות שמצינו בדין פאה: במקום אחד⁷⁷ כתוב "אם רוצה לעשות כל שדהו פאה עושה", ואילו במקום אחר⁷⁸ כתוב "העושה כל שדהו פאה אינה פאה". והתייוד בזה⁷⁹, דמה שאין אדם עושה את כל שדהו פאה, היינו דוקא עד שלא התחיל לקצור, דכל זמן שלא קצר כלל אין כאן חיוב פאה, שהרי כתיב⁸⁰ "ובקוצרכם את קציר ארצכם . . . בקוצרך", אבל אם עכ"פ התחיל לקצור מעט (אפילו שבולת הראשונה בלבד) – נעשה מחוייב בפאה, ואז יכול לעשות את כל שדהו (רובו ככולו) פאה. [וכרגיל בהתועדויות כגון אלו, ביאור הענין ע"פ נגלה ישאר לעיונם של המשתתפים בהתועדות, שיתעמקו בזה].

אבל יש לומר באופן נעלה יותר – בפנימיות הענינים, בענין שם אלקים במצות פאה, שיש בו דוגמת ב' ענינים הנ"ל: (א) שם אלקים שהוא (מגן ונרתיק) בשביל הגילוי (דשם הוי'), שאז הרי הוא טפל ובטל להעיקר (הקצירה של הבעל הבית), ואם חסר העיקר

77) נדרים ו, סע"ב.

78) תוספתא פאה פ"א, א.

79) ראה ירושלמי ריש פאה. הובא בתוד"ה מכלל ה"ב. – נדרים שם.

73) ראה שעהיוה"א פ"ו.

74) תהלים פד, יב.

75) שבועות לה, סע"א. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו (79) ראה ירושלמי ריש פאה. הובא בתוד"ה מכלל ה"ב.

76) ראה אגה"ת פ"ד (צד, א).

בלתי מוגה

ליכא הטפל (המגן); (ב) גילוי המעלה דשם אלקים מצד עצמו, שלאחר שקצר הבעל הבית – עושה חלק מהשדה, ואפילו כל השדה – פאה (בגימטריא אלקים), שנעשה רכושו של העני מצד עצמו, ועד שלכן פטורה (הפאה) מן התרומה והמעשרות⁸⁰, כיון שהיא ממתנות עניים, ונעשית רכושו של העני.

וע"פ הנ"ל יובן גם בנוגע לעבודת האדם בעולם:

אמרו חז"ל במשנה⁸¹ "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו, היינו, שכוונת ומטרת כל דבר בעולם אינה אלא שעל ידו יתגלה כבודו של הקב"ה. ועל דרך משל משדה: כל העולם הוא "שדה" של הקב"ה (בעל הבית האמיתי), אבל יש בו חלקים שבהם אין זה ניכר בגילוי, ויש לגלות בהם את שייכותם להקב"ה.

אמנם, זה גופא יכול להיות בב' אופנים: (א) ע"י ביטול והרחקה, שאז גילוי כבוד ה' בהדבר אינו בהדבר מצד עצמו (כפי שהוא במציאותו הוא), אלא ע"י דחיית הדבר (היינו שנרגש בדבר זה שכוונת בריאתו היא בשביל דבר אחר); (ב) ע"י ההשפעה והפעולה בהדבר עצמו – גילוי המעלה והקדושה בדבר זה עצמו, ע"ד הנ"ל (בענין מצות פאה) שהשלימות בשם אלקים (שממנו נברא העולם) היא (לא רק היותו טפל בשביל הגילוי דשם הוי', אלא גם) הגילוי ששם אלקים עצמו הוא שם קדוש. והיינו, שלוקחים את כל הכחות והטבע, ועושים מהם שם קדוש, ועד לא' מהשבעה שמות שאינם נמחקים.

ח. ועפ"ז יש לומר בדרך אפשר א' הביאורים במ"ש בסיום הלכות כלאים, שהאבנט – ודוקא האבנט – ה' כלאים.

ובהקדים, שהטעם על איסור כלאים (כביאור המפרשים⁸²) הוא מפני שהעושה כלאים מצמר ופשתים, וכן בכל עניני דומם או צומח או חי או מדבר, הרי הוא מתערב ("ער מישט זיך אריין") ומבלבל את סדרי הבריאה וחוקי הטבע שהטביע הקב"ה בעולמו, "דשא עשב . . . עץ . . . עושה פרי למיניו"⁸³ דוקא (ואפילו במין המדבר הרי יש עבודה מיוחדת לכהנים וללויים ולישראלים ולגרים וכו', ועד שזר שעבד עבודת כהן⁸⁴ או כהן שעבד עבודת לוי⁸⁵ וכו' הרי זה היפך הענין).

אבל, מכיון שסוף-סוף ישנו בעולם ענין של כלאים, הרי גם זה "לא נברא אלא לכבודו" של הקב"ה, ועל כן צריך יהודי לברר גם ענין זה.

ובזה גופא ישנם ב' אופנים: בדרך כלל הרי זה באופן של שלילה ודחי', שהאדם מרחיק את עצמו מזה ואינו לובש בגד של שעטנז וכו'; אבל יש עבודה נעלית יותר, שלא רק שדוחה האיסור, אלא מבררו באופן של קירוב, ומהפכו לענין של מצוה וקדושה.

80) רמב"ם הל' תרומות פ"ב ה"ט.

81) אבות פ"ו מ"א.

82) רמב"ן קדושים יט, ט. ועוד.

83) בראשית א, יא.

84) רמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ט ה"א.

85) רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ג ה"י-יא.

והכח לברר באופן כזה הוא דוקא ע"י דבר נעלה ביותר, כאבנט וציצית. ולכן מצינו שאיסור כלאים נדחה באבנט, דוקא מפני היותו ענין כללי ועיקרי בעבודת האדם ("הכון לקראת אלקיך ישראל"), כי זהו שלימות ותכלית העבודה דבירור העולם – שמהפך את האיסור עצמו למצוה וקדושה, דמכיון ש"בראו הקב"ה בעולמו", הרי זה "לכבודו", כנ"ל; ועד"ז יש לומר בציצית (כסיום הרמב"ם – "כציצית"): בהיותה מצוה כללית, הרי היא כלאים (וכנ"ל). [ובפרט ע"פ המבואר בלקו"ת הנ"ל, ש"זוכרתם את כל מצוות ה'" קאי על "מצוות הוי", עד ל"מצוותי"⁸⁶, שלמעלה מענין השמות].

וענין זה מודגש גם בעבודה דיום השבת (שבו לומדים שיעור זה ברמב"ם), שבו מקיימים מצות עונג שבת ע"י אכילה ושת"י גשמיים⁸⁷, היינו, ההדגשה על גילוי כבודו ית' בדברים הגשמיים עצמם, ולא ע"י דחייתם ושלילתם ע"י תענית וכיו"ב, ועד שאפילו תענית שמותר להתענות בשבת (תענית חלום, ש"התענית הזו תענוג הוא לו"⁸⁸), המתענה בשבת צריך להתענות שוב כדי לתקן את זה שהתענה בשבת⁸⁸ [ע"ד שמצינו בכמה מקומות שצריך להיות תיקון אפילו על דבר טוב; וכבר הגיע הזמן שלא יצטרכו יותר לענינים כאלו, אלא רק להוסיף בטוב ואור עצמו, הולך ומוסיף ואור, ועד שיהיו אורות מרובים בכלים מרובים].

ויש להוסיף, שעבודה זו צריכה להקיף את כל מציאות האדם, ע"ד שהאבנט הקיף את כל הגוף, ויתירה מזו מצינו שאורך האבנט ה' ל"ב אמה⁸⁹, "ומקיפו ומחזירו כרך על גבי כרך . . . עד שגומר וקושר"⁸⁹ (ויש דעות שהי' ט"ז אמה, ע"ד המצנפת שבראש⁸⁹). והיינו, שכל חלק ופרט מהאבנט שימש לעבודה – "הכון לקראת גוי".

[משא"כ חשב האפוד, אע"פ שהי' ג"כ אבנט, הקיף רק קצת יותר מחצי הגוף, כדי שיהי' מקום לחושן מלפניו (שבו היו האורים ותומים – שם הוי'). ולהעיר שהחושן נעשה באופן שלא יתלה באויר, אלא מחובר לאפוד⁹⁰; ובעבודה – שלא משאירים שום דבר "תלוי באויר", אלא פועלים בכל דבר כו'⁹¹].

ובזה גופא – האבנט מקיפו כמה פעמים (יש אומרים ל"ב פעמים⁹², ואפילו לפי הדיעה שהי' ט"ז אמה – הרי הוא הקיף אותו כמה פעמים; ולהעיר ד"אמה" ר"ת "אלקינו מלך העולם"⁹³). וכמוכן גם בפשטות, שכשרואה שהוא מוקף ריבוי פעמים, הרי הוא מתעורר שצריך להתכונן ("הכון") לעבודה ד"כמצות רצונך".

86) שלח שם, מ.

ע' 314). וש"נ.

87) ראה רמב"ם הל' שבת פ"ל ה"י. שו"ע אדה"ז

92) שטמ"ק ערכין טז, א – ע"פ מדרש. וראה

אנציקלופדי' תלמודית ערך אבנט ס"ג (כרך א ע' פח)

88) שו"ע אדה"ז אות טרפ"ח ס"ג.

הערה 43.

89) רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ח ה"ט; פ"י ה"א.

93) סד"ה צהר תעשה לתיבה תרצ"א (קה"ת,

תשס"ד). ובכ"מ – נסמנו בדברי משיח תנש"א ח"א

90) שם פ"ט ה"י.

ע' 195 הערה 48.

91) ראה ער"ד שיחת כ"א אדר תשמ"ח (סה"ש ח"א